

FOLIA ARCHAEOLOGICA BALKANICA

IV

*In honorem professoris
Viri clarissimi ac doctissimi
Viktor Lilčić Adams*

FAB vol. IV

Скопје 2018

Издавач
Филозофски факултет - Скопје
Институт за Историја на уметноста и археологија

Меѓународен уредувачки одбор

Ратко Дуев (Скопје)
Драги Митревски (Скопје)
Каролин Снајвли (Гетисбург)
Митја Гуштин (Љубљана)
Мирослав Вујовиќ (Белград)
Жаклин Бален (Загреб)
Аднан Бусалациќ (Сараево)
Људмил Вагалински (Софија)
Елица Манева (Скопје)

Главен уредник
Антонио Јакимовски

Редакциски одбор
Елизабета Димитрова
Марјан Јованов
Дафина Герасимовска
Ирена Теодора Весевска

Рецензенти
Драги Митревски
Марјан Јованов
Антонио Јакимовски
Елизабета Димитрова

Секретар на редакцискиот одбор
Јована Савеска

Леки^шура на македонски јазик
Вангелија Десподова

Леки^шура на англиски јазик
Светлана Темелковска

Превод на англиски јазик
Љубица Десподова Џуревска

Технички уредник
Никола Минов

Комију^шерска подго^шовка
Орданче Петров
Маја Филиповска

Печати:
Мар-Саж Ташко ДООЕЛ

Тираж:
200

FOLIA ARCHAEOLOGICA BALKANICA

IV

*In honorem professoris
Viri clarissimi ac doctissimi
Viktor Lilčić Adams*

FAB vol. IV

Skopje 2018

Publisher
Faculty of Philosophy - Skopje
Institute of Art History and Archaeology

International editorial committee

Ratko Duev (Skopje)
Dragi Mitrevski (Skopje)
Carolyn Snively (Gettysburg)
Mitja Guštin (Ljubljana)
Miroslav Vujović (Belgrade)
Jacqueline Balen (Zagreb)
Adnan Busaladžić (Sarajevo)
Lyudmil Vagalinski (Sofia)
Elica Maneva (Skopje)

Editor-in-chief
Antonio Jakimovski

Editorial committee
Elizabeta Dimitrova
Marjan Jovanov
Dafina Gerasimovska
Irena Teodora Vesevska

Reviewers
Dragi Mitrevski
Marjan Jovanov
Antonio Jakimovski
Elizabeta Dimitrova

Secretary of the editorial committee
Jovana Savevska

Macedonian proofreading
Vangelija Despodova

English proofreading
Svetlana Temelkovska

Translation to English
Ljubica Despodova Curevska

Technical editing
Nikola Minov

Desing and computer layout
Ordanče Petrov
Maja Filipovska

Printing
Mar-Saž Taško DOOEL

Circulation:
200 copies

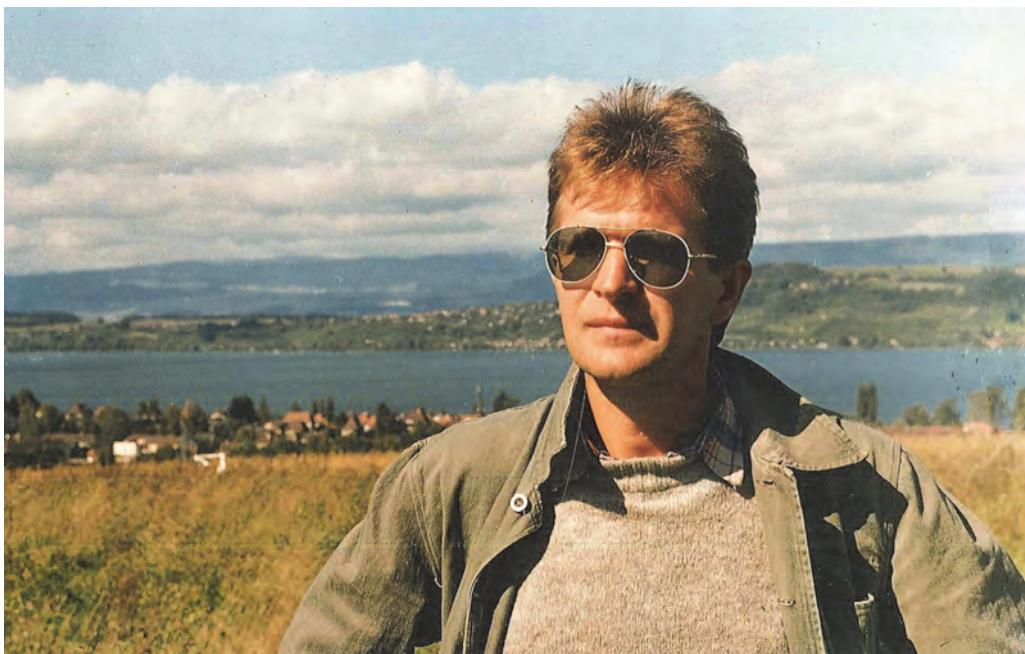
Министерство за Култура
на Република Македонија

Издавањето на книгата е финансирано и поддржано од
Министерството за култура на Република Македонија

Издавањето на книгата е помогнато и поддржано од
Филозофски факултет - Скопје

Burkhardt Agave

Содржина – CONTENTS

Антонио ЈАКИМОВСКИ <i>Био^графија на професор г-р Виктор Лилчиќ Адамс</i>	15
Antonio JAKIMOVSKI <i>Biography of Professor Viktor Lilčić Adams PhD</i>	45
Антонио ЈАКИМОВСКИ <i>Библиограfiја на професор г-р Виктор Лилчиќ Адамс</i>	73
Елизабета ДИМИТРОВА <i>Виктор Лилчиќ Адамс – човекот со храбро срце</i>	89
Elizabeta DIMITROVA <i>Viktor Lilčić Adams – the Man with Brave Heart</i>	93
Марјан ЈОВАНОВ <i>Виктор Лилчиќ Адамс – професор, пријател, неуморен јајник низ времејшто</i>	97
Marjan JOVANOV <i>Viktor Lilčić Adams – Professor, Friend, Tireless Traveler through Time</i>	101
Милан МИТОВСКИ Цоне КРСТЕВСКИ <i>Прилог кон проучувањето на предисторијата во Кривој аланечкајша област – Славиште</i>	105
Boris KAVUR Martina BEĆIĆ KAVUR <i>Celts on Their Way to the “South” – Once Again Discussing Some Finds from the Balkans</i>	149
Antonio JAKIMOVSKI Dejan KEBAKOSKI <i>Kale Lokveni</i>	169
Dragi MITREVSKI <i>The Royal Palace in Bylazora</i>	179

Boško ANGELOVSKI <i>Evolution of the Cutting Swords and Review of the Machaira Type of Sword from the Republic of Macedonia</i>	195
Antonio JAKIMOVSki Duško TEMELKOSKI <i>Complex of the Archaeological Sites of Staro Bonče</i>	205
Svetla PETROVA <i>Unique Roman Corinthian Capital from the 'Quarries of Trajan' Near Parthicopolis</i>	257
Adnan BUSULADŽIĆ <i>An Unpublished Chance Find of a Roman Pharmaceutical/Cosmetics Weighing Scale from the Unrecorded Site of Gradina in Lashva Nr. Zenica</i>	271
Dafina GERASIMOVSKA <i>The Nymphaea in the Concept of Roman Profane Buildings in Stobi</i>	285
Svetla PETROVA Trajče NACEV <i>The Sarcophagus with Amazonomachy from Bargala</i>	299
Ванчо МИЛОШЕВСКИ <i>Три колектиивни наоди од шеатарот во Скупи</i>	315
Elizabeta DIMITROVA <i>The Unpretentious Crypto Avant-Garde or How did the Early Christian Practitioners Envisage Art (Ideological Approach, Concepts, Creation)</i>	337
Irena Teodora VESEVSKA <i>Ascending from Blood: Early Christian Architecture, Ancient Theatre and the Cult of the Martyrs</i>	363
Miško TUTKOVSKI <i>Paintings in the Old Episcopal Basilica in Stobi – Analyses of the Technical-Technological Characteristics</i>	377
Ordanče PETROV <i>A Newly Discovered Early Christian Barrel-Vaulted Tomb in Demir Kapija</i>	405
Христијан ТАЛЕВСКИ <i>Проблемот на рановизантискашта населба и прашањата за Средниот век во Стоби – крај или само културен јад и константинаштет –</i>	427

Игор ШИРТОВСКИ <i>Исар – Жајкаша – алка во рановизантискиот оштитички телеграф од Демир Капија кон Тесалоника, во светлина на најновите истражувања</i>	467
Киро РИСТОВ <i>Маркови Кули Скопје – Исследочно подгражие</i>	483
Zrinka MILEUSNIĆ Vesna BIKIĆ <i>Research Potential of Skopje Fortress for Ottoman Archaeology</i>	515
Duško CVETANOV <i>The Significance of the Thermal Springs near the Bansko Village (Strumica Region) in the Medieval and the Ottoman Period - The Fortress Termitsa (Θερμιτζα), the Episcopate Headquarters and the Doljani Market -</i>	531
Jane KLEKOVSKI <i>The Influence of Roman Pagan Rites in the Contemporary Funerary Rites in the Republic of Macedonia</i>	551
Elica MANEVA <i>Римски театар Скупи // Roman Theatre Scupi, ed. Antonio Jakimovski (Skopje, 2017)</i>	565

Антонио ЈАКИМОВСКИ

**БИБЛИОГРАФИЈА НА ПРОФ. Д-Р ВИКТОР ЛИЛЧИЌ АДАМС
1978-2018**

1978

1. *Исѣражувања во Сѣоби продолжуваат*, Вечер бр. 4658, Скопје 19. 06. 1978, 11.
2. *Продолжува искоїувањето на локалишето Маркови Кули*, Вечер бр. 4758, Скопје 13. 10. 1978, 12.
3. *Доцноантичка утврдена населба кај Горно Нерези Скотско*, Macedoniane Acta Archaeologica (MAA) бр. 4, Прилеп 1978, 227-234.
4. *Археологија, Каде исчезнал римскиот театар од Скупи*, Нова Македонија (НовМак), бр. 11320, Скопје 29. 07. 1978, 8.
5. *Археологија, И античката жена се воодушевувала на убавиот накит*, НовМак, Скопје 09. 09. 1978, 7.
6. *Ошкриен станбен објекти спар 900 години*, Вечер бр. 4773, Скопје 31. 10. 1978, 12.
7. *Археологија, неизнанат антички град кај Коњух*, НовМак, бр. 11418, Скопје 04. 11. 1978, 7.
8. *Немиште сведоци на Машка*, НовМак бр. 11425, Скопје 11. 11. 1978, 3.
9. *Археологија, Иденитификуван првиот градски лекар (Скупи ги открива своите тајни)*, НовМак бр. 11451, Скопје 09. 12. 1978, 7.
10. *Археологија, Таинствената жена во оловниот саркофаг*, НовМак, Скопје 16. 12. 1978, 7.

1979.

11. *Археологија, Римски ли е „римскиот“ аквадукт!*, НовМак, Скопје 06. 01. 1979, 8.
12. *Археологија, Филип II творец на монетарен систем*, НовМак, Скопје 17. 03. 1979, 8.

13. *Дали е нерешила зајдашка за пражништвите на Скопје, Трибали – не Дарданци*, НовМак, Скопје 10. 11. 1979, 8.
14. *Владо Пойовски, текст за каталог*, Изложба од 29. март – 10. Април 1979, Културен информативен центар Скопје, Скопје 1979, 1-10.
15. *Цвекето вечна инспирација*, Просветен Работник, Скопје 1979.
16. *Кон изложбата на Владо Пойовски*, Просвета, Списание за едукација и култура бр. 483, Скопје 30. 03. 1979.

1981.

17. *Убавициште од Скути*, Екран (месечен весник) бр. 538, Скопје 06. 03. 1981, 46-47.
18. *Античкиште ризници 1, Скиитскошто злато*, Екран бр. 564, Скопје 04. 09. 1981, 56-57.
19. *Античкиште ризници 2, Проклеитсивото на фараонот*, Екран бр. 565, Скопје 11. 09. 1981, 56-58.
20. *Античкиште ризници 3, Златниште гробници на Тилија Тепе*, Екран бр. 566, Скопје 18. 09. 1981, 56-58.
21. *Античкиште ризници 4, Требеништие – македонска ризница*, Екран бр. 567, Скопје 1981, 56-58.
22. *Античкиште ризници 5, Филип II и неговошто бодлайсиво*, Екран бр. 568, Скопје 1981, 56-58.

1983.

23. *Ранохристијански засводени гробници во Македонија*, Жива Антика (ЖА), бр. 33/2, Скопје 1983, 95-108 (резиме: Early Christian Vaulted Tombs in Macedonia).
24. *Марков Град – Матка*, Историја бр. XIX/2, Скопје 1983, 285-295 (резиме: Marko's Town – Matka, 298).
25. *Во тојраѓа то античкиот град Мадехефра*, НовМак Скопје 18. 05. 1983, 7.
26. *Античкиште свештилишта во Македонија што ги „посетувале“ богошиште*, НовМак, Скопје 26. 11. 1983, 8.
27. „*Старо Скопје со околниште тврдини*“, публикација од д-р Иван Микулчиќ, Македонска Книга Скопје, НовМак бр. 13014, Скопје 16. 04. 1983, 6 (претставување).

28. *Прва словенска населба во Скочиско*, НовМак бр. 13224, Скопје 13. 11. 1983, 7.

1984.

29. *Нови ранохристијански наоди околу Прилеп*, Годишен зборник на Филозофскиот факултет (ГЗФФ), бр. 37, Скопје 1984, 88-109 (резиме: New Early Christian Finding /Early Christian Basilicas/ around Prilep, 109).

30. *Култот во Стоби*, Студентски Збор бр. 926, Скопје 27. 02. 1984, 12.

1985.

31. *Антички храм кај Тремник*, ГЗФФ, бр. 38, Скопје 1985, 73-82 (резиме: Antique Temple at Tremnik, 82).

32. *An Example of a Mediaeval Monastery Fortification from Macedonia*, Balkanoslavica, Vol. 11-12, Prilep 1984-1985, 185-196.

1986.

33. *Гробни едикули и мавзолеи од античко време во СР Македонија*, Историја бр. XXII/2, Скопје 1986, 281-289 (резиме: An Unknown Type of Tombstones in SR Macedonia from the first Centuries of the New Era, 289).

1987.

34. *Антички храм кај Барово*, ГЗФФ бр. 40, Скопје 1987, 135-148 (резиме: Ein Römischer Tempel bei Barovo, 148).

35. *Ранохристијанска засводена гробница кај село Орман скочиско и преглед на други македонски наоди*, МАА, бр. 7-8, Скопје 1987, 143-151 (резиме: EarlyChristian Vaulted Tomb near Orman Village, vicinity of Skopje and a review of other Macedonian Findings, 151).

1988.

36. *Доцненоантички ѕврдини во Тиквеш и Витачево*, ГЗФФ, бр. 15-16 (41-42), Скопје 1988-89, 115-136 (резиме: Le lieux fortifiés a Tikves et Vitachevo de la Basse Antiquité, 129-130).

1989.

37. *Траги на ранохристијански базилики во Среднојо Повардарие*, Лихнид бр. 7, Охрид 1989, 69-80, Т. I-XXI (резиме: Les Vestiges des Basiliques Paléochrétiennes dans le Povardarje Central, 80).

1990.

38. *Rimski sepulkralni spomenici u Srednjem Povardarju*, Arheoloski Vestnik (AV), Šašlov zbornik, vol. 41, Ljubljana 1990, 217-226, Т. 1-10 (резиме: Roman Sepulchral Structures in the Central Vardar Basin, 225-226).
39. *Нови монетни наоди од неколку доцноантички градишта во Скопје*, Гласник на Институтот за национална историја (ГИНИ) бр. XXXIV/2, Скопје 1990, 113-132 (коавтор: Иван Станчевски).

1991.

40. *Нови наоди од доцноантички ше крајина касните кај Рогле, Свиларе, Сопот (ad Cephalon) и Фарии*, Историја 88-89 /XXIV-XXV/ 1-4, Скопје 1991, 145-154, Т. V-XII (резиме: New Findings of Late Antique Fortresses at Rogle, G. Svilare, Sopot (ad Cephalon) and Farish, 154).

1992.

41. *Monete s natpisom Paionon*, Numizmaticke Vijesti, god. 34, vol. 45, Zagreb 1992, 7-11 (коавтор: Nikola Seldarov).
42. *Експлоатација на мермерите кај Дебриште и Мрзен Ореовец во античко време*, Историја, бр. 90-91 / XXVI-XXVII/ 1-4, Скопје 1992, 131-150 (резиме: Exploitation of the Marbles near Debrishte and Mrzen Oreovets in the Antique Period, 150).
43. *Топографија на доцноантичкиот кастел Стражка кај Фарии*, ŽA бр. 41-42, Скопје 1992, 109-114 (коавтор: И. Станчевски), (резиме: Topography of the Late Antique Castle „Straža“ near the Village of Farish along the Way Eu(da)rictus - Ceramiae, 112).

1993.

44. *Прилог кон античкиот клуч*, МАА бр. 13, Скопје 1993, 201-212 (резиме: Une Contribution a l'étude de la clef antique, 207).
45. *Неколку доцноантички градишта во Пелагонија*, МАА бр. 13, Скопје 1993, 227-243 (коавтор К. Спасеска; резиме: Quelques Forteresses de la Basse Antiquité en Pelagonie, 243-244).
46. *Надгробниот cipus og Карбон и осврти на слични наоди во Македонија*, ŽA бр. 43, Скопје 1993, 151-156 (коавтор Д. Михайлова, резиме: Cippus Tombstone Types in Macedonia, 156).

1994.

47. *Размислувања околу убикацијата на Транујара*, Културно Наследство, Завод за заштита на спомениците на културата, бр. XVII-XVIII (1990/91), Скопје 1994, 33-47 (резиме: Deliberation over ubiquity of Tranupara, 38).
48. *Диобол на јајонскиот владетел Тејтаос*, Macedonian Numismatic Journal (MNJ) Музеј на Македонија, бр. 1, Скопје 1994, 27-35 (коавтор Петро Јосифовски; резиме: A Silver Diobol of the Paeonian Ruler Teytao(s), 36).
49. *Античка јадна мрежа*, Археолошка карта на Република Македонија МАНУ, том I, Скопје 1994, 112-117 (резиме: Antique Roads in the Republic of Macedonia, 118).
50. *Кралевище на античка Македонија и нивниот монетарен објект во Република Македонија*, Македонска Цивилизација Скопје (МЦС), Скопје 1994, 1-270 (коавтор на Никола Шелдаров).

1995.

51. *Баба – Прилеп*, Зборник на Музеј на Македонија Н.С. (ЗММ), бр. 1 археологија, Скопје 1995, 147-151 (коавтор: Александар Миткоски; резиме: An Late Antique Fortress in the vicinity of Prilep, 149).
52. *Фибули и юбасни украси од 6. и 7. Век во Македонија*, ГЗФФ бр. 22(48), Скопје 1995, 255-274 (коавтор на И. Микулчиќ; резиме: Fibeln und Gürtelbeschläge des 6. Jhs aus Makedonie, 274-275).
53. *Матка низ вековије*, МЦС, Скопје 1995, 1-153, 6 колор табли (резиме: Matka in Antiquity and the Middle Age, 127-151).
54. *Античка*, во: Македонија културно наследство, Мисла, Скопје 1995, 46-89.
55. *Antiquity*, in: Macedonia Cultural Heritage, Misla, Skopje 1995, 46-89.
56. *Конструктивност, критика или критизерство !?!*, Пулс, Скопје март-април 1995.

1996.

57. *Античка градежна керамика во Република Македонија, Скупи, Стоби, Хераклеја и Стобера*, МЦС, Скопје 1996, 1-131, Табли I-IX + Т. 1-42 (магистерски труд; резиме: Building Ceramics in the Republic of Macedonia during Roman Period, Scupi, Stobi, Heraclea Lyuncestis, Styberra, 117-131).

58. *Поштата ио градот Пелагонија, централот на Македонија Четвртица*, списание Македонско Наследство/Macedonian Heritage (MH/MH), бр. 1, Скопје 1996, 36-44.
59. *Searching for Pelagonia City, the Centre of Macedonia IV*, (MH/MH), no. 1, Skopje 1996, 36-44.
60. *Свездата од Исток*, МН/МН, бр. 1, Скопје 1996, 45-51.
61. *The Eastern Star*, MH/MH, no 1, Скопје 1996, 45-51.
62. *Научно-ислражувачки Проекти Северозападна Македонија во доцната антика и средниот век*, МН/МН, бр. 2, Скопје 1996, 53-84.
63. *Scientific Research Project „The North-West of Macedonia in the Late Antique and the Middle Ages: Polog Kichevija, Poreche“*, (MH/MH), no 2, Скопје 1996, 53-84.
64. *Референци 20*, цртежи и планови во: Археолошка карта на Република Македонија, Том II, Скопје 1996.

1997.

65. *Теснецот Матка*, МН/МН, бр. 3, Скопје 1997, 46-59.
66. *The Gorge of Matka*, MH/MH, no 3, Skopje 1996, 46-59.
67. *Доцноантички монети од „Голема Пешт“*, Матка, МН/МН, бр. 3, Скопје 1997, 81-96 (коавтор Ванчо Милошевски).
68. *A Late Antique Coins from „Golema Pesht“*, Matka, MH/MH, no 3, Скопје 1997, 81-96 (коавтор Ванчо Милошевски).
69. *Северната граница на античкото кралство Македонија во светлината на нумизматичките ислражувања*, МН/МН, бр. 4, Скопје 1997, 4-24.
70. *Northern Border of the Ancient Kingdom of Macedonia in the Republic of Macedonia in the Light of the Numismatic Research*, MH/MH, no 4, Skopje 1997, 4-24.
71. *Сребрен диобол на јајонскиот владетел Teuto(s)*, МН/МН, бр. 4, Скопје 1997, 24-30.
72. *Silver diobol of the Paeonian Ruler Teutao(s)*, MH/MH, no 4, Skopje 1997, 24-30.
73. *Fauces Pelagoniae*, МН/МН, бр. 4, Скопје 1997, 30-51 (македонски јазик).
74. *Fauces Pelagoniae*, MH/MH, no 4, Skopje 1997, 30-51 (english language).

75. *Неизвестен сребрен тетробол на пеонския крал Ликей*, МН/МН, бр. 5, Скопје 1997, 4-9. (коавтор на Елеонора Петрова).
76. *Unknown Silver Tetrobol of the Paeonian King Lycceius*, МН/МН, no 5, Skopje 1997, 4-9 (коавтор на Елеонора Петрова).
77. *Ранохристијански цркви во Македонија*, МН/МН, бр. 5, Скопје 1997, 10-20 (коавтор на Блага Алексова).
78. *The Early Christian Churches in Macedonia*, МН/МН, no 5, Skopje 1997, 10-20 (коавтор на Блага Алексова).
79. *Каталог на ранохристијански цркви во Република Македонија*, МН/МН, бр. 5, Скопје 1997, 21-38 (коавтор: Венета Иљовска).
80. *Catalogue of Early Christian Churches in the Republic of Macedonia*, МН/МН, no 5, Skopje 1997, 21-38 (коавтор: Венета Иљовска).
81. *Херакле*, едиција Менада, кн 1, МЦС, Скопје 1987, 1-32 (публикувано под псевдонимот Александар Планински).

1998.

82. *Хероонот од Барово*, МН/МН, бр. 6, Скопје 1998, 42-79.
83. *The Heroon of Barovo*, МН/МН, no 6, Skopje 1998, 42-79.
84. *Клучот од римскиот период во Македонија и некои балкански земји*, МН/МН, бр. 6, Скопје 1998, 83-92 (коавтор Методија Ѓуровски).
85. *The Key from Roman Period in Macedonia and some of the Balkan Countries*, МН/МН, no 6, Skopje 1998, 83-92 (коавтор Методија Ѓуровски).
86. *Доцноантички комуникации и тунклови во регионот на Средноото Повардарје* (I. Регионот на Велес), МН/МН, бр. 7, Скопје 1998, 13-53.
87. *Late Antique Roads and Fortresses in the Region of Middle Povardarje*, I. Region of Veles, МН/МН, no 7, Skopje 1998, 13-53.
88. *Давина Кула, Чучер, Пролегомена кон хронологијата*, МН/МН, бр. 8, Скопје 1998, 22-43.
89. *Davina Kula, Chucher, Prolegomena to the Chronology*, МН/МН, no 7, Skopje 1998, 22-43.
90. *Осврт врз историската заднина за настапите во регионот на Скопје во 6. век*, МН/МН, бр. 8, Скопје 1998, 44-57 (коавтор И. Станчевски).
91. *A Review on the Historical Background of the 6th Century Events in the Region of Skopje*, МН/МН, no 8, Skopje 1998, 44-57 (коавтор И. Станчевски).
92. *Цензор за археолошки истражувања, Скопје (Програма)*, МН/МН, бр. 8, Скопје 1998, 58-77.

93. *Center for Archaeological Research Skopje (Program)*, МН/МН, no 8, Скопје 1998, 58-77.

1999.

94. *Трансформација на јајанскиот Хлустин во христијанскиот παράδεισος на архитекционскиите камени елементи во Република Македонија во антиката и во средниот век*, МН/МН, бр. 9, Скопје 1999, 2-28.

95. *The transformation of the pagan Ήλύσιον into the Early Christian παράδεισος on the architectural stone elements in the Republic of Macedonia in Antiquity and Middle Ages*, МН/МН, no 9, Skopje 1999, 2-28.

96. *Архитекционска камена јастица у Републици Македонији од 1. До 6. века*, Београд 1999, докторска дисертација: 1-1044 со илустрации, 3 карти, 5 споредбени табели формат А3.

97. *Coin Hoard discovered in the Veles District*, Macedonian Numismatic Journal no 3, Skopje 1999, 73-81 (коавтор: Коста Ачиевски; резиме: Колективен нумизматички наод од Велешко).

98. *The Seal of the ancient Civilization in F.Y.Republic of Macedonia is being erased*, in: Protection and Safeguarding of the Cultural Heritage in the Republic of Macedonia, Center for Archaeological Research, Skopje 1999, 5-8.

2000.

99. *Коринтскиот кайишел од Свети Николе*, МН/МН, бр. 12, Скопје 2000, 2-8.

100. *The Corinthian Capital from Sveti Nikole*, МН/МН, no 12, Skopje 2000, 2-8.

101. *Давина Кула, Чучер, стапденски испитражувачки камъ 1998, 1999*, МН/МН, бр 12, Скопје 2000, 14-43 (коавтори: И. Станчевски, Санја Ивановска, Александра Николоска).

102. *Davina Kula, Chucher, student's research Campus 1998, 1999*, МН/МН, no 12, Skopje 2000, 14-43 (коавтори: И. Станчевски, Санја Ивановска, Александра Николоска).

103. *Ранохристијанскиот превишиерий - проекција на новиот живот*, МН/МН, бр 13, Скопје 2000, 83-93.

104. *The Early Christian Presbytery – a Projection of New Life*, МН/МН, no 13, Skopje 2000, 83-93.

105. *Походот на Персеј на Ускана*, МН/МН, бр. 14, Скопје 2000, 2-72.

106. *Perseus' Capaign in Uscana*, МН/МН, no 14, Скопје 2000, 2-72.
107. *Архитекционска камена јасника во Република Македонија – ранохристијански период*, компакт диск: „2000 години христијанство како извориште и инспирација на уметноста на тлото на Македонија“, Каламус, Скопје 2000, 1-18 страници.
108. *Architectural stone plastic in the Republic of Macedonia from the Early Christian period*, compact disc: „2000 years of Christianity like a Art origins and inspiration in the soil of Macedonia“, Calamus, Скопје 2000, 1-18 pages.

2001.

109. *Давина Кула*, Чучер 2000, МН/МН, бр. 15, Скопје 2001, 30-40.
110. *Davina Kula, Chucher, excavation 2000*, МН/МН, no 15, Skopje 2001, 30-40.
111. *Римско-дорскиот ред во Македонија*, МН/МН, бр 16, Скопје 2001, 2-19.
112. *The Roman Doric Order in Macedonia*, МН/МН, no 16, Skopje 2001, 2-19.
113. *Проблемот на Јустинијана Прва*, МН/МН, бр. 17, Скопје 2001, 2-17.
114. *The Problem of Justiniana Prima*, МН/МН, no 17, Skopje 2001, 2-17.
115. *Македонско цивилизациско наследство* (приказ на книгата Древна Цивилизација на Т. Димитриоски, ЦПРТВ Прилеп, Стремеж, бр 11-12, Прилеп 2001, 153-160).
116. *Exagia solidi из четвртиото Републике Македоније*, Зборник радова Центра за археолошка истраживања Одделења за археологију Филозофског факултета у Београду, посвећен на професор д-р Александрини Џермановић Кузмановић, Београд 2001, 203-295.
117. *Македонскиот камен за богослужба, христијанство и за животот и животите*, докторска теза, издание на Македонска Цивилизација Скопје, Том I, Скопје 2001, 1-508 (резиме: Stone elements in the Republic of Macedonia from Early Antiquity to the Tetrarchy; 2 карты, 2 типолошко-хронолошки табели).

2002.

118. *Early Byzantine Fortresses in Western Macedonia/Рановизантиске тврђаве у западној Македонији*, Зборник од симпозиум посветен на академик Драгослав Срејовиќ, Крагујевац 2002.

119. *Македонскиот камен за богошиће, христијаниште и за живоитијо и живоитој*, докторска теза, издание на Македонска Цивилизација Скопје, Том II, Скопје 2002, 509-1126 (резиме: Types of architectural stone elements in the Late antiquity 1103-1122; 1 карта, 2 типолошко-хронолошки табели, еден графикон).

2003.

120. *Ранохристијанска црква*, МЦС, Скопје 2003, 1-227.

2004.

121. *Античкото кралство Македонија во Република Македонија (национални проекти)*, МН/МН, бр. 23, Скопје 2004, 2-27.

122. *The Ancient Kingdom of Macedonia in the Republic of Macedonia*, MH/MH, no 23, Skopje 2004, 2-27.

123. *Ранохристијанскиот нартекс – античкаата река на душите*, МН/МН, бр. 23, Скопје 2004, 77-80.

124. *Early Christian Narthex – the antique River of the Souls*, MH/MH, no 23, Skopje 2004, 77-80.

125. *Рановизантијски касијели и градићи на северу Скотско – Кумановској рејона*, Ниш и Византија II научни скуп, Нуш, 3-5. Јун 2003, Зборник Радова II, Ниш 2004, 177-184.

2005.

126. *Симболикаата на ранохристијанскаата црква*, МН/МН, бр 24, Skopje 2005, 2-10.

125. *The Symbolism of the Early Christian Basilica*, MH/MH, no 24, Skopje 2005, 2-10.

127. *На Македонија и фалаи юодашоци во личната карта*, месечен весник Форум бр. 162, год. VIII, Скопје јули/август 2005, 60-65 (интервју).

128. *Δοστονεων το κοινον, убикација*, МН/МН, бр 25, Skopje 2005, 2-19.

129. *Δοστονεων το κοινον, reconnaissance*, МН/МН, no 25, Skopje 2005, 2-19.

2006.

130. *The Gates to Paradise on the Early Christian Architectural Stone Elements in the Republic of Macedonia*, Междуднароден симпозијум 1-4 октомври 2002 година, Санџански, Spartacus II, Велико Трново 2006, 157-160.

131. *Историја и исражување и убицирање на античкиот и средновековен град Пелагонија*, МН/МН, бр 27, Скопје 2006, 2-22 (коавтор: Дејан Кебакоски).
132. *The History of Research and Ubiquity of the Antique and Mediaeval City of Pelagonia*, МН/МН, no 27, Skopje 2006, 2-22 (коавтор: Дејан Кебакоски).
133. *Weg Audarist - Neapolis*, Folia Archaeologica Balcanica (FAB), no 1, посветен на професор акад. В. Битракова Грозданова, Филозофски факултет – Скопје, Институт за историја на уметност и археологија, Оддел за археологија, Скопје 2006, 185-203.
134. *An Attempt for the Reconnaissance of the Town of Pelagonia*, Homage to Milutin Garašanin, SANU, Beograde 2006, 593-605.
135. *Градот на Висока во 6. Век*, Културно Наследство, бр. 30-31/2004-2005, Скопје 2006, 7-17.
136. *Диоскуриште и градот Пелагонија*, МН/МН, бр 28, Skopje 2006, 62-67.
137. *Dioscuri and the town Pelagonia*, МН/МН, no 28, Skopje 2006, 62-67.
138. *Патот Аударистус - Неапол*, МН/МН, бр 29, Skopje 2006, 48-68.
139. *The Road Audaristus - Neapolis*, МН/МН, бр 29, Skopje 2006, 48-68.
140. (колумна) *Смрт на македонскиот иденититет*, Дневник бр. 3066, Скопје 20 мај 2006, 27.
141. (колумна) *Македонски иденитет?*, Дневник 3090, Скопје 17 јуни 2006, 20.
142. (колумна) *Македонија зарадно од рајот*, Дневник, Скопје 15 јули 2006, 20.
143. (колумна) *Og 10.000 локалишети заштитени само 150*, Дневник бр. 3131, Скопје 26 август 2006, 23.
144. (колумна) *По требен ни е нов Александар Македонски*, Дневник бр. 3066, Скопје 5/6 август 2006, 15.

2007.

145. *Early Numismatic Finds from Three Pelagonian Towns*, Scripta praehistorica in honorem Biba Teržan, Situla 44, Ljubljana 2997, 849-859 (резиме: Rani numizmatiki naodi od tri pelagonski grada 859-861).
146. *Новооткриена средновековна црква кај Веште*, Неготинско, МН/МН, бр 31, Skopje 2007, 26-36.

147. *New discovery, a mediaeval church at the village of Vesje*, Negotino, MH/MH, no 31, Skopje 2007, 26-36.
148. *Суѓуски юресијој во Römisch-Germanische Kommission des Deutschen Archäologischen Instituts*, дневник дел I, МН/МН, бр 31, Скопје 2007, 37-52.
149. *Study stay in Römisch-Germanische Kommission des Deutschen Archäologischen Instituts, diary part I*, МН/МН, no 31, Skopje 2007, 37-52.
150. *In memoriam, академик професор г-р Блаѓа Алексова*, МН/МН, бр 31, Скопје 2007, 80.
151. *In memoriam, Academician professor Blaga Aleksova PhD (archaeol)*, МН/МН, no 31, Skopje 2007, 80.
152. *Early Christian Cosmos*, ed. Macedonian Civilization, Skopje 2007, 1-164.

2008.

153. *Три тврдини на македонскиот кралеви кај Демир Капија*, МН/МН, бр 33, Скопје 2008, 2-26.
154. *Three Fortresses of the Macedonian Kings at Demir Kapija*, МН/МН, no 33, Скопје 2008, 2-26.
155. *Шеснаесетијзачно сонце осветли 22 века на кралската македонска династија*, Македонско сонце бр 729, Скопје 20. 06. 2008, 8-11.
156. *An attempt at reconnaissance of the town of Pelagonia*, во: Прилози за истражувањето на историјата на културата на почвата на Македонија (Прилози), кн. 18, МАНУ, Скопје 2008, 441-456.
157. *Via Egnatia Lihnid - Resen*, во: Прилози, кн. 18, МАНУ, Скопје 2008, 541-550.
158. *Римско-дорскиот пат во Македонија*, во: Прилози, кн. 18, МАНУ, Скопје 2008, 593-607.
159. *Информација од работите на Проектот Античкото кралство Македонија во Република Македонија / Report on the work on the Project the ancient kingdom of Macedonia in the Republic of Macedonia*, во: Македонски археолошки преглед / Macedonian archaeological review, бр/но 1, Скопје 2008, 65-74.

2009.

160. *Perseus „in ripa fluminis Axii posuit castra“ (T. Livy, XLIV. 26.2-12)*, Historia Antiqua no 18/1, In honorem ad quadragesimum anniversarium Vespae Girardi Jurkić dicata, Меđunarodni Istraživački Centar za Arheologiju, Pula 2009, 467-472.

161. Стараите гиско-визуелни је и сигнални вредности на доцноантичкиот кастел – ситејула Видим, село Куклица, Кратовско, Музејски Гласник бр 5, Музеј на град Кратово, Кратово 2009, 41-53.
162. 30 единици во: *Мала енциклопедија*, МАНУ, Скопје 2009.
163. Линкесија и Девриој, Коријус на стариите градови и тврдини во Република Македонија том I, МЦС, Скопје 2009, 1-232.
164. Проиштевање од академик Благо Алексова, МН/МН, бр 34-35, Скопје 2009, 13-16.
165. A Farewell to Academician Blaga Aleksova, MH/MH, no 34-35, Skopje 2009, 13-16.
166. Ранохристијанска базилика кај село Дреново, МН/МН, бр 34-35, Скопје 2009, 67-76 (коавтор на Весна Ѓорѓиевска).
167. Early Christian Church at the village of Drenovo, MH/MH, no 34-35, Skopje 2009, 67-76 (коавтор на Весна Ѓорѓиевска).
168. Размислувања околу убикацијата на Линк, МАА, бр. 19, Скопје 2009, 177-183 (резиме: Reflections on the location of Lyncus, 184).

2010.

169. *The Line of Via Egnatia and the Roadside Ancient Fortresses in the Republic of Macedonia*, Aeternitas Antiquitatis, Skopje 2010, 94-107.
170. Хипотеза за убикација на пајонскиот град Алмана, МН/МН, бр 36-37, Скопје 2010, 23-38.
171. A Hypothesis on the identification of the site of the paeonian City Almana, MH/MH, no 36-37, Скопје 2010, 23-38.
172. *Via Egnatia in the Republic of Macedonia*, in: *Via Egnatia Revisited, Common past, common future*, Proceedings VEF Conference Bitola February 2009, Via Egnatia Foundation, Driebergen Netherlands 2010, 24-32.

2011.

173. - *Машка во античкиот период*; - Антички населби и некрополи околу *Машка*; - Храмови во раноцарскиот период; - Ранохристијански базилики околу *Машка*; - *Машка* древен комуникациски крстопојаиш; - Доцноантички и средновековни утврдувања околу *Машка*; во: Матка културно наследство, Скопје 2011, 19-94.
174. *Македонската област - стараите гисија Пајонија*, МН/МН, бр 38-39, Скопје 2011, 3-71.

175. *Macedonian Region of Strategia Paeonia*, МН/МН, бр 38-39, Скопје 2011, 3-71.
176. *Обид за убикација на средновековниот град Каваларион*, МН/МН, бр 38-39, Скопје 2011, 103-121 (коавтор на Бошко Ангеловски и Антонио Јакимовски).
177. *Attempt for location of the Mediaeval Town of Kavalariion*, МН/МН, бр 38-39, Скопје 2011, 103-121 (коавтор на Бошко Ангеловски и Антонио Јакимовски).
178. *Ѓорче Петров прв Македонец – археолог*, во: Зборник *Ѓорче Петров (1865-1921)*, Скопје 2011, 227-263.
179. *Прилеп и Прилепско во раната антика*, Скопје 2011, 1-315.

2012.

180. *Das makedonische Gebiet – die Strategie Päonien*, FAB II, Skopje 2012, 197-253.
181. *Археологијата на Општина Ѓорче Петров, северниот корени на древната македонска цивилизација*, во: Студии за Општината *Ѓорче Петров*, Скопје 2012, 63-123.

2013.

182. *Античкиот хероон кај Чашка*, Велешко, МН/МН, бр 40-41, Скопје 2013, 2-31 (коавтор на Ѓорѓи Петачки).
183. *Ancient Heroon at Chashka Region of Veles*, МН/МН, бр 40-41, Скопје 2013, 13-30 (коавтор на Ѓорѓи Петачки).
184. *Македонија во доцната антика (археологија)*, во: *Македонија, милиумски, културно-историски факти*, том 2, Скопје 2013, 963-1029.
185. *Еден артијанско-иајонски град на Пчиња*, Кумановско, Репер бр. 2 (електронско списание), Скопје 29. 03. 2013.
186. *Старајешијата Пајонија: ексанизијата на античкото кралство Македонија на север*, Репер бр. 6 (електронско списание), Скопје 27. 04. 2013.

2015.

187. *Висока и Старо Бонче (Цензар на кралството Пелагонија и кралска гробница на Павла Чука)*, издавач Министерство за култура на Република Македонија, Управа за заштита на културното наследство, Скопје 2015, 1-26.

188. *Visoka and Staro Bonche (Center of the Kingdom of Pelagonia and the royal Tomb of Pavla Cuka)*, ed. Ministry of Culture of the Republic of Macedonia, Cultural Heritage Protection Office, Skopje 2015, 1-26.

2016.

189. *The ancient Kingdom of Macedonia and the Republic of Macedonia*, ed. Ministry of Culture of the Republic of Macedonia, Cultural Heritage Protection Office, Skopje 2015, 1-86 (with co-authors: Igor Shirtovski, Vladimir Atanasov, Viktor Simonovski, Filip Adzievski).

2017.

190. *Јустинијановиот ойтички телеграф низ Република Македонија*, зборник на трудови од 4тиот меѓународен симпозиум ДЕНОВИ НА ЈУСТИНИЈАН I (Скопје 11-12. 11. 2016), Скопје 2017, 168-180.

191. *Пештар Флавиј Сабашиј Јустинијан, Таор и Бадер*, списание Огледало двоброј 8/9, Тетово декември 2017, 73-86.

192. *An Agrarian-Paeonian city near Pčinja, Kumanovo Region*, Živa Antika année 67, fasc. 1-2, dedicated to academician prof Fanula Papazoglu, Skopje 2017, 49-60 (co-author Saša Lilchikj).

2018.

193. *The visual Communication System of the Early Byzantine Castles along the Via Axia in the Republic of Macedonia in the 6th Century AD*, во: Space, Landscapes and Settlements in Byzantium, Presented to Hohannes Koder, Wienna – Novi Sad 2017, 237-249, илустрации, карта: 484-498.

194. *Fanula Papazoglu's Research and the City of Pelagonia in the Light of Recent Discoveries*, paper from the Professor Fanula Papazoglu Centenary Symposium, Belgrade, October 17-18, 2017, Belgrade 2018, 53-76.

195. *Моливдовул на византискиот император Михаил VIII Палеолог од тврдината Долно Градче кај Кочани*, Прва национална конференција за византологија и медиевистика Самоиловата држава 1000 години потоа (1018-2018), Книга на апстракти, Охрид 2018, 44 (коавтор на Роберт Михајловски).

196. *Моливдовул на византискиот император Михаил VIII Палеолог од тврдината Долно Градче кај Кочани*, Прва национална конференција за византологија и медиевистика Самоиловата држава 1000 години потоа (1018-2018), стручен текст од рефератот (коавтор на Роберт Михајловски), во печат.

197. *Маркови Кули, Варош, алка во рановизантијскиот оиштички телеграф помеѓу Пелагонија и Средношто Повардарје*, Меѓународен научен собир Маркови Кули: Природни содржини и културни вредности, Прилеп 20-21. 09. 2018, научен труд во подготовкa за печат.
198. *Полојенезата на Скотје и Скотско во античката епоха*, во 4-томната монографија за Скопје и Скопско, издавач Арс-Ламина за Собрание на град Скопје, Скопје 2018, вкупно страници 159, подготвена за печат.
199. *Контрола на заштитите влезови во Скотско во времето на Јустинијан I*, зборник на трудови од 5тиот меѓународен симпозиум ДЕНОВИ НА ЈУСТИНИЈАН I (Скопје 16-19. 11. 2017), 18 страници, 16 табли со илustrации, Скопје 2018, (со Игор Ширтовски коавтор), во печат.
200. *Градот на Давина Кула, Чучер*, 1-18 страници, 1-42 слики, монографија во печат.
201. *Алармирањето на градот Стоби во 6. Век н.е.*, 4 страници, 12 слики (карта, планови на кастели, нумизматички наоди/ коавтори: Игор Ширтовски, Александар Илиевски, Антонио Китановски), Македонско Наследство / Macedonian Heritage no 43-44, Skopje 2018.
202. *Главниот град на раношто античко кралство Пелагонија*, со проф д-р Антонио Јакимовски и м-р Дејан Кебакоски, студија во подготовкa.
203. *Рановизантијски градови и тврдини на територијата на Република Македонија*, студија во подготовкa.